

pozůstalostních věcech, nýbrž jen na hodnotu povinného dílu, jak soudním odhadem byla stanovena. Jest proto poukaz rekursního soudu k ustanovení § 232 obč. zák., jež týče se nemovitostí, zákonnému chráněnci vlastních, zcela pochybeným. Z naznačeného postavení nepominutelného dědice plyne dále, že prodej pozůstalostních věcí přímo se ho nedotýká. Podržíť nárok na peněžitou hodnotu povinného dílu dle soudního odhadu pozůstalosti a jest proto s jeho hlediska zcela lhostejno, zda dědic, zciziv ty které věci pozůstalosti, stržil více nebo méně, než cenu odhadní. Pro zájem nepominutelného dědice záleží při zcizení pozůstalostních věcí pouze a jedně na tom, by co do peněžitě hodnoty povinného dílu byl s dostatek zajištěn. Nutno proto dáti nepominutelnému dědici příležitost, by k zajištění povinného dílu s dědicem se umluvil, a pokud jde o zákonem chráněné nepominutelné dědice, dlužno o zajištění povinného dílu pečovat z moci úřední. Jakým způsobem stane se zajištění, zda na věcech zcizených, či při nepostačitelnosti tržové ceny na ostatních pozůstalostních věcech dědicových, jest lhostejno a otázkou daného případu. Bude proto na pozůstalostním soudu, by, než znova rozhodne, slyšel zákonného zástupce nepominutelných dědicův a učinil, bude-li toho potřeba, rozhodnutí o žádaném povolení závislým na zajištění dílů povinných. Stane-li se tak, není závady proti prodeji z volné ruky, poněvadž tržní cena s připočtením převzatých 4000 K činí 94.000 K, tudíž téměř tolik, co cena odhadní. Dle řečeného pozůstalostní soud zanedbal též povinnost uloženou mu v § 2 č. 4 nesp. pat. a bylo proto za podmínek § 16 nesp. pat. učiněno uvedené opatření.

Čís. 2.

Cís. nař. ze dne 18. března 1917 č. 122 ř. z., upravující mzdové a pracovní poměry v podnicích sloužících k vojenským účelům, platí bez rozdílu pohlaví pro všechny zaměstnance těchto podniků.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1919, Rv I 11/18.)

Žalobkyně byla ve službách žalované firmy. O výpovědi nebylo ničeho umluveno. Žalovaná vypověděla ústně poměr služební a žádala o vrácení pracovní knížky. Když jí to bylo odepřeno, žalovala na vydání pracovní knížky. Žalovaná zdráhala se tak učiniti, poněvadž jest podrobena zákonu o válečných úkonech a vojenská správa odepřela propuštění žalobkyně. — **P r v ý s o u d c e** (okresní soud v Chomutově) vyhověl žalobní prosbě, máje za to, že žalobkyni pracovní knížka vydána býti musí, protože pracovní poměr byl výpovědí rozvázán a zákona o válečných úkonech u ženských sil pracovních užití nelze. — **O d v o l a c í s o u d** (krajský soud v Mostě) žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Kdežto zák. ze dne 26. prosince 1912 č. 236 ř. z. mluví v § 4 pouze o osobách mužských a cís. nař. ze dne 18. ledna 1916 č. 18 ř. z. dle § 1 platí tolikéž jen o osobách mužských, mluví § 1 cís. nař. ze dne 18. března 1917 č. 122 ř. z. pouze o osobách vůbec, jež jsou zaměstnány v podnicích, sloužících k vojenským účelům; již z toho lze seznati, že tohoto nařízení nelze jen použítí na osoby mužské, ale i na všechny osoby v takových podnicích zaměstnané. Každou pochybnost vylučuje však prováděcí nařízení ze dne 19. března

1917 č. 123 ř. z., jež k § 5 uvádí za příčiny, pro které se může pracovní poměr rozvázati, u žen pokročilé těhotenství, vlastní kojení, jakož i plnění nevyhnutelných jinakých mateřských nebo rodinných povinností. V našem případě jest doznáno, že žalobkyně byla u žalované firmy zaměstnána, a potvrzením vojenské správy zjištěno, že jest podrobena zákonu o válečných úkonech. Dle §§ 3 a 5 cís. nař. ze dne 18. března 1917 č. 122 ř. z. rozhodují stížnostní komisaři o tom, zda se připouští rozvázati pracovní poměr mezi zaměstnanci a zaměstnavateli podniků sloužících k vojenským účelům; pracovní poměr osob v takovýchto podnicích zaměstnaných dlužno oboustranně z důležitých příčin a se svolením stížnostní komise, pokud se týče místní úřadovny rozvázati. Jest pak zjištěno, že příslušná stížnostní komise souhlasu k rozvázání pracovního poměru nedala. Žalovaná firma jednala proto úplně ve smyslu stávajících předpisů, jestliže odepřela vydání pracovní knížky žalobkyni. Tato se sice mohla podle § 5 cís. nař. ze dne 18. března 1917 č. 112 ř. z. dovolávati pomoci soudu a žádati podle odst. 2 k § 5 prováděcího nařízení ze dne 19. března 1917 č. 123 ř. z., aby pracovní poměr byl rozvázán; bylo by však bývalo na ní, aby uvedla důležité příčiny pro rozvázání a dotyčná tvrzení prokázala, což se nestalo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně.

Důvody:

Dovolání uplatňuje proti rozsudku soudu odvolacího toliko důvod § 503 č. 4 c. ř. s. Leč neprávem. Dovolatelka brojíc totiž proti právnímu posouzení věci soudem stolice druhé tvrdí, že ustanovení cís. nař. ze dne 18. března 1917 č. 122 ř. z. platí toliko pro osoby mužské, které mohou podle zákona ze dne 26. prosince 1912 č. 236 ř. z. a cís. nař. ze dne 18. ledna 1916 č. 18 ř. z. přidrženy býti k osobním službám pro válečné účely, a dovozuje to z předpisu § 5 onoho cís. nařízení z roku 1917 č. 122 ř. z. Mínění tomu nelze přisvědčiti. Aby tomu bylo tak, musil by obmezení takové stanoviti hned § 1 cís. nař. ze dne 18. března 1917 č. 122 ř. z., poněvadž účel tohoto zákona sledoval zcela jiný cíl, než zákon o válečných úkonech. Jím měly totiž dojiti zákonné úpravy mzdové a pracovní poměry osob, jež zaměstnány jsou v podnicích sloužících k válečným účelům. Jelikož v závodech takových zaměstnány jsou nejen osoby, jež podléhají předpisům zákona o válečných úkonech, nýbrž i osoby, na něž se předpisy zákona toho nevztahují, byl by zákonodárce, kdyby byl obmezení zákonných předpisů, jím právě vyslovených, na osoby prvnější obmyslel, obmezení takové výslovně projevil, jako se stalo v § 6 zák. ze dne 26. prosince 1912 č. 236 ř. z., jenž zřejmě personál podniků k válečným účelům dožádaných takto rozlišuje a pro obě kategorie jinaké předpisy stanoví, což opakuje se i v § 18 téhož zákona dovoláním se citovaného zákonného místa. Právě intence císařského nařízení ze dne 18. března 1917 č. 122 ř. z. nepřipouštěla žádného rozlišování, poněvadž úprava mzdových a pracovních poměrů obmyslela se pro všechny dělníky podniků sloužících k vojenským účelům, aby čeleno bylo svízelným poměrům doby jak na zaměstnavatele tak na všechny zaměstnané stejně doléhajícím. Jelikož ale pro některé zaměstnance takových závodů, jež sloužily k účelům válečným, platily již předpisy zákona o válečných úkonech, stanovil § 5 cís. nař. ze dne 18. března 1917 č. 122 ř. z., že pra-

..covní poměr osob, pro něž tímto císařským nařízením zřizují se komise pro stížnosti, rozvázan býti může za podmínek v tomto zákoně stanovených jen bez ujmy jejich dále snad ze zákona o válečných úkonech sahajícího závazku. Tím nechtěl tedy zákon stanovit žádného obmezení předpisů svých jen na dělníky, kteří přidrženi býti mohou k osobním službám pro válečné účely, nýbrž vysloviti, že pro t y t o zůstává v platnosti dále sahající závazek ze zákona o válečných úkonech. Tomu nejen neodporuje, nýbrž plně s tím souhlasí výnos ministerstva vojenství, na který dovolání poukazuje, že ženštiny v závodech pod válečným dohledem nepodléhají vojenské disciplinární trestní moci, poněvadž vůbec nejsou podřízeny ustanovením zákona o vojenských úkonech. Vždyť takto ustanovuje zřejmé prováděcí nařízení ministerské ze dne 19. března 1917 č. 123 ř. z. k § 5 v posledním odstavci (pátém). Nařízením Národního výboru československého ze dne 29. října 1918 č. 12 sb. z. a nař. státu československého byly nejen veškeré závody, jež dosud byly podřízeny zákonu o válečných úkonech, povolány do služeb československého státu, nýbrž bylo dále stanoveno, že stížnostní komise zřízené císař. nař. ze dne 16. března 1917 č. 122 ř. z. pro urovnání pracovních a mzdových poměrů rozhodují v dosavadní své působnosti věcné i místní. Když tedy, jak zjištěno, stížnostní komise k rozvázení pracovního poměru žalobkynina nesvolila a žalobkyně nedomohla se oproti tomu soudního nálezu, že tu příčina k rozvázení poměru toho jest, pak není oprávněna dožadovati se vydání pracovní knížky, jelikož žalovaná její zaměstnavatelka k vydání tomu jest dle § 80 lit. c živn. ř. povinna jen po ř á d ě m rozvázení pracovního poměru. Zamítl-li tedy odvolací soud její žalobní žádání, správně věc po právní stránce posoudil, takže dovolání nebylo lze přiznati úspěchu.

Čís. 3.

Ustanovení § 7 odst. 2 č. 5 nař. z 20. ledna 1918 č. 21 ř. z. může se pronajímatel jen tehdy dovolávati s úspěchem, potřebuje-li sám nutně celého předmětu nájmu, nikoli však i tehdy, potřebuje-li jen poměrně nepatrné jeho části, leda že by ve případě tomto nebyl s to, svou nutnou potřebu jinak ukojiti.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1919, Rv I 13/18.)

Aby zabezpečil přístřeší své v požehnaném stavu se nacházející manželce, koupil žalobce, který sám konal v Uhrách službu vojenskou, v jistém českém městě v době, kdy nařízení ze dne 20. ledna 1918 č. 21 ř. z. k ochraně nájemníků nabylo již účinnosti, dům, a vypověděv v něm žalovaným byt sestávající ze tří pokojů, kuchyně a příslušenství, ujednal se svou švakrovou, že tato byt ten najme a že jeden z pokojů přenechá jeho ženě s právem spoluužívání kuchyně. Jako důvod výpovědi uvedl, že potřebuje bytu toho nutně sám pro vlastní potřebu. Proti výpovědi této podali žalovaní námitky. — P r v ý s o u d (okresní soud v Mostě) vyřkl, že výpověď jest účinnou a že žalovaní jsou povinni, předmět nájmu žalobci po uplynutí výpovědní lhůty odevzdati. V důvodech rozsudku uvedl: K opodstatnění své výpovědi musí žalobce dle § 7 č. 5 nyní platného nařízení k ochraně nájemníků dokázati, že potřebuje předmětu nájmu nutně sám a že by utrpěl značnou újmu, kdyby nájemní smlouva byla zachována